

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-201-08

Druk nr 1368

Warszawa, 18 listopada 2008 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Prezes Rady Ministrów.

wz. WICEPREZES RADY MINISTRÓW

(-) Waldemar Pawlak

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 398⁴ otrzymuje brzmienie:

„Art. 398⁴. § 1. Skarga kasacyjna powinna zawierać:

- 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części,
- 2) przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie,
- 3) wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia i zmiany.

§ 2. Oprócz wymagań przewidzianych w § 1, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie.

§ 3. Ponadto skarga kasacyjna powinna czynić załość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Do skargi kasacyjnej dołącza się także dwa jej odpisy przeznaczone

do akt Sądu Najwyższego oraz dla Prokuratora Generalnego, chyba że sam wniósł skargę.”;

2) w art. 398⁶ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli skarga kasacyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 lub 3, przewodniczący w sądzie drugiej instancji wzywa skarżącego do usunięcia braków w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 61, poz. 418, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 894, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845 oraz z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796 i Nr 171, poz. 1056.

U Z A S A D N I E N I E

Projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawnego do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lipca 2008 r., sygn. akt SK 40/07.

Sentencja wyroku została opublikowana w Dz. U. z dnia 8 lipca 2008 r. Nr 120, poz. 779.

Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją art. 398⁶ § 2 i 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), zwanej dalej „K.p.c.”, w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 3 K.p.c., w zakresie, w jakim przewiduje odrzucenie – bez wezwania do usunięcia braków – skargi kasacyjnej niespełniającej wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 3 przedmiotowej ustawy.

Regulacja zawarta w art. 398⁶ § 2 i 3 K.p.c. wskazuje procesowe konsekwencje niespełniania określonych wymogów, tj. sytuacji, gdy sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym: skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 K.p.c., skargę nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną (art. 398⁶ § 2 K.p.c.). Z kolei Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlega odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków.

Wątpliwości wzbudza także art. 398⁴ § 1 K.p.c., który wymienia elementy skargi kasacyjnej:

- 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części,
- 2) przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie,
- 3) wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie oraz
- 4) wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany.

Istota problemu sprowadza się do określonego w pkt 3 wymagania, aby skarga kasacyjna zawierała wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Oznacza to obowiązek wykazania, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (w praktyce chodzi o wykazanie okoliczności, które podlegają badaniu w tzw. przedsądzie – art. 368⁹ § 1 K.p.c.).

Reasumując, zarzut niekonstytucyjności art. 398⁶ § 2 i 3 K.p.c. został powiązany z art. 398⁴ § 1 pkt 3 K.p.c., a zatem odnosi się do normy, która przewiduje, że sąd dokonujący wstępnej kontroli skargi kasacyjnej odrzuca skargę bez wzywania do usunięcia braków, jeżeli nie spełnia ona wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 3 K.p.c.

Zgodnie z ustaloną doktryną wyróżnia się dwa rodzaje warunków formalnych skargi kasacyjnej. Pierwsze to wymienione w art. 398⁴ § 1 elementy o charakterze konstrukcyjnym, których braki nie podlegają uzupełnieniu, co w efekcie prowadzi do odrzucenia skargi. Te drugie natomiast (art. 398⁴ § 2) odpowiadają wymaganiom właściwym pismu procesowemu w rozumieniu art. 126 K.p.c., a zauważone w tym zakresie braki podlegają uzupełnieniu. W przypadku ich stwierdzenia przewodniczący sądu drugiej instancji wzywa skarżącego do usunięcia braków w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi. W przypadku nieusuwalnych braków wymogów skargi przewodniczący nie wzywa do ich usunięcia, ale kieruje sprawę na posiedzenie niejawnie w celu odrzucenia skargi.

Należy przy tym zauważyć, że zgodnie z art. 398⁶ § 3, Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków. Zwrot skargi następuje, jeżeli sąd drugiej instancji nie dostrzegł braków usuwalnych skargi i nie wezwał skarżącego do ich usunięcia.

Tak uregulowane skutki odrzucenia skargi kasacyjnej wzbudzają poważne wątpliwości, zwłaszcza w kontekście ograniczenia, gwarantowanej przez Konstytucję, zasady prawa do sądu (art. 45 ust. 1).

Jak wskazał Trybunał, odstępstwo od niniejszej zasady na rzecz np. szybkości postępowania nie wydaje się uzasadnione w świetle wartości, jaką niesie ochrona konstytucyjnych praw podmiotowych.

Usprawiedliwieniem regulacji przewidzianej w art. 398⁶ § 2 i 3 K.p.c. nie może być również obowiązujący w postępowaniu kasacyjnym przymus adwokacki (art. 87¹ K.p.c.), gdyż nie ma wystarczających podstaw, aby uznać, że merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy zależy wyłącznie od sumienności i rzetelności pełnomocnika sporządzającego skargę.

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny nakazał wyeliminowanie z obrotu prawnego niekonstytucyjnej normy, mieszczącej się w art. 398⁶ § 2 i 3 K.p.c., narzucającej sądowi drugiej instancji i Sądowi Najwyższemu odrzucenie kasacji – bez wezwania do usunięcia braków, polegających na niesformułowaniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 3 K.p.c.).

Oznacza to zróżnicowanie sankcji wiążących się z brakiem spełnienia warunków wskazanych w art. 398⁴ § 1 K.p.c. i tworzących konstrukcyjne komponenty skargi kasacyjnej. Braki elementów wskazane w art. 398⁴ § 1 pkt 1, 2 i 4 K.p.c. pozostają brakami nieusuwalnymi. Stąd potrzeba wprowadzenia odpowiednich zmian.

Zgodnie z zaleceniem Trybunału Konstytucyjnego, ustawodawca powziął działania mające na celu przywrócenie stanu konstytucyjności, w drodze stosownej interwencji, czyli eliminacji przyczyny nieproporcjonalności przedmiotowego unormowania, która zdecydowała o niekonstytucyjności. Biorąc pod uwagę powyższe, zasadna jest zmiana dotychczasowej regulacji, przez wprowadzenie przepisów umożliwiających uzupełnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z jego uzasadnieniem, na wezwanie sądu drugiej instancji. Należy przy tym podkreślić, że niniejszy wymóg nadal miałby charakter konstrukcyjny i byłby usytuowany między nieusuwalnymi a usuwalnymi wymaganiami skargi.

Zaproponowany w projekcie zakres zmian polegający na wyodrębnieniu z art. 398⁴ § 1 i przeniesieniu do § 2 przesłanki dotyczącej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem ma na celu podkreślenie, że warunek dotyczący ww. wniosku ma charakter istotny (konstrukcyjny) dla skargi, ale podlega uzupełnieniu. Tym samym przedstawione w projekcie rozwiązanie realizuje wytyczne zawarte w wyroku Trybunału Konstytucyjnego, a jednocześnie eliminuje ryzyko powstania ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414), projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Nie zgłoszono uwag w trybie ww. ustawy.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

I. Cel projektowanej ustawy

Projekt ustawy stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lipca 2008 r., sygn. akt SK 40/07. Zaproponowana zmiana ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), zgodnie z zaleceniami Trybunału Konstytucyjnego, umożliwi eliminację z obiegu prawnego niekonstytucyjnej normy mieszczącej się w ramach art. 398⁶ § 2 i 3 K.p.c., nakazującej sądowi drugiej instancji i Sądowi Najwyższemu odrzucenie skargi kasacyjnej – bez wezwania do uzupełnienia braków, wyrażających się w braku sformułowania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 3 K.p.c.).

II. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa

Zmiana ustawy będzie miała wpływ na podmioty będące inicjatorami skargi kasacyjnej.

III. Konsultacje społeczne

Projekt ustawy został przesłany w ramach konsultacji społecznych do Stowarzyszenia Sędziów Polskich IUSTITIA, Stowarzyszenia Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowej Izby Radców Prawnych, Naczelnej Rady Adwokackiej, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Polskiej Izby Rzeczników Patentowych. Żaden z wymienionych podmiotów nie zgłosił uwag do niniejszego projektu.

Przedmiotowy projekt zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

IV. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektu nie wpłynie na sektor finansów publicznych.

V. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie projektu nie wpłynie na rynek pracy.

VI. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektu ustawy nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

VII. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektu ustawy nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
*Mikołaj Dowgielewicz***

Min.MD/2608/08/DP/ma

Warszawa, dnia 4 listopada 2008 r.

**Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego sporządzona na podstawie art. 9 pkt 3 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z projektem ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, przedłożonym wraz z uzasadnieniem oraz oceną skutków regulacji (pismo z dnia 3.11.2008 r., nr RM-10-201-08), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan
dr Jacek Krawczyk
Wiceprezes Rządowego Centrum Legislacji

LEGISLACJA
DEPARTAMENT RADY MINISTRÓW

GABINET
SZEF RADY MIN.

2008 -11- 0 5